

Джек Лондон

Където пътят се разделя

Дали трябва, дали трябва в чужди край да ходя, мила, сам без
тебе?

ШВАБСКА НАРОДНА ПЕСЕН

Певецът с ясно лице и весели очи, се наведе и доля вода в тенджерата в врящия боб, после стана и разгони с пръчка кучетата, обикалящи около сандъка с храната и принадлежностите за готвене. Очите му бяха сини, дългата коса – златиста, беше удоволствие да спреш поглед върху здравото му и свежо лице. Нова луна провираше неясно очертан рог над бялата линия на снежните калпаци, нахлупени на гъсто разположените борове, които тясно обграждаха лагера и го изолираха от целия свят. Толкова ясна и студена беше нощта, че звездите танцуваха с бързи, пулсиращи движения. На югоизток едва забележимо зеленикаво зарево възвестяваше започващото чудо на северното сияние. На преден план двама мъже лежах на върху мечка кожа, която бе тяхното легло. Между кожата и снега имаше дебел слой борови клонки. Одеята бяха навити. Отзад завет държеше лек навес – платно, опънато между две дървета под ъгъл от четиридесет и пет градуса. То препречваше пътя на излъчваната от огъня топлина и я отразяваше върху кожата. Друг мъж седеше върху шейна, докарана близо до пламъка, и кърпеше мокасини. Отдясно купчина замръзнал златоносен пясък и една груба лебедка показваха къде мъжете се трепеха всеки ден в нерадостно търсене на богата жила. Отляво бяха изправени четири чифта ски – с тях се пътуваше, когато отъпканият сняг в лагера оставаше зад гърба.

Швабската народна песен звучеше странно и прочувствено под ступените северни небеса, но не действуваше добре

на мъжете, които се излежаваха около огъня след тежкия дневен труд. Тя вливаше в сърцата им тъпа болка и копнеж, някак сроден на глада, прашаше душите им да се реят през хребетите на юг, в земите, където грее слънце.

– За бога, Зигмунд, млъкни! – заропта един от мъжете. Юмруците му бяха болезнено свити, но той ги криеше под гънките на мечката кожа, върху която лежеше.

– Защо, Дейв Верц? – попита Зигмунд. – Защо да не пея, щом сърцето се радва?

– Защото нямаш основание да се радваш, ето защо! Огледай се, човече! Помисли за изкопите, в които цапаме телата си вече дванадесет месеца! Помисли за това, че живеем и работим като животни!

При този упрек Зигмунд, златокосият, огледа всичко наоколо – заскрежените кучета вълча порода и парата, която излизаше при дишането на мъжете.

– А защо да не се радва сърцето? – засмя се той. – Хубаво е, всичко е хубаво. Колкото до изкопите... – Той сви лакет и погали изпъкналите

си мускули. – Ако живеем и работим като животни, нали получаваме като крале? Тази жила ни дава по двадесет долара от всяко промито корито пясък, а знаем, че е дълбока осем стъпки. Това е нов Клондайк... всички знаем... ето там до тебе Джим Хоуз знае и не се оплаква. А ето и Хичкок. Кърпи мокасини като някоя стара баба и чака да дойде времето. Само ти не можеш да чакаш и да работиш до пролетта, когато ще промием всичкия пясък. Тогава ще станем богати, богати като крале. Но ти не умееш да чакаш. Искаш да се върнеш в Щатите. И аз искам, там съм роден, но мога да чакам, щом всеки ден златото в коритото жълтее като масло, когато го биеш в буталката. А ти искаш лек живот и плачеш като дете за него. Хе! Защо да не пея?

След година, след година, щом настъпи есен,
пак ще се завърна.

Ако още, ако още, мила, ме обичаш,
пак ще те прегърна.

След година, след година ще се събереме с тебе, моя вярна.

Ако още, ако още, мила, ме обичаш, пак ще те прегърна.

Кучетата настръхнаха и заръмжаха, примъкнаха се по-близо до огъня. Чу се монотонно хруптене на снега под широки снегоходки, преплетено с шипене, когато задната им част се влачеше по земята – звук, напомнящ за пресяване на захар. Зигмунд прекъсна песента, изруга животните и ги замери с парчета дърво. В светлината се очерта силуетът на облечена

в кожи фигура и една индианка смъкна снегоходките, отметна назад качулката на парката¹ си от кожи на катерици и застана сред кучетата. Зигмунд и двамата на мечата кожа я поздравиха с обичайното „здрасти“ и я нарекоха Сипсу, а Хичкок се отмести, за да ѝ направи място да седне до него на шейната.

– Как сме, Сипсу? – каза той и се опита да говори по подобие на нея на смесица от беден английски и развален чинук². – Още ли много глад в лагера? И откри ли вече шаманът причината защо оскъден е дивечът и няма лос по земята?

– Да, така е. Малко е дивеч и готвим се ние да ядем кучета. Също откри шаманът причина на всички беди и утре даваме ние жертва и прецистваме ние лагер.

– Кой ще е жертва? Някое новородено или някоя стара индианка, такава бреме за лагера, че по-добре да я няма?

– Не така мъдро се случува. Защото велика беше нуждата и избра шаманът самата дъщеря на вожда, самата мен, Сипсу.

– По дяволите! – Хичкок изговори тези думи бавно, те излязоха от устата му сочно и от дълбоко, лицето му издаваше учудване и загриженост.

– Затова стоим ние, където пътят се разделя, ти и аз – продължи тя спокойно. – И дойдох аз, за да можем ние да видим един друг още веднъж и само още веднъж.

Тя беше родена в първобитен род, първобитни бяха и традициите, и дните ѝ. Затова гледаше на живота със стоицизъм, човешките жертви за нея бяха неразделна част от естествения ред на нещата. Силите, които властвуват над деня и тъмнината, над наводненията и студа, над разпукването на пъпката и увяхването на листа, бяха сърдити и трябваше да се омилостивят. Те вземаха своето по много начини – има смърт в лоша вода под коварната ледена кора, в лапите на гризли или чрез омаломощяваща болест, която напада човека в собственото му жилище и той започва да кашля, докато животът на дробовете му не излезе през устата и ноздрите. Силите получаваха също така и жертвоприношения. Всичко беше едно. А шаманът беше вещь в мислите на тези сили и избираше безпогрешно. Всичко това беше много естествено. Смъртта идва по много начини, но в крайна сметка всички те са едно – проява на всевластното и непостижимото.

Но Хичкок принадлежеше към по-късна човешка порода, Неговите традиции бяха по-малко конкретни и без фатализъм. Той каза:

– Не е тъй, Сипсу. Млада си ти и още в пълната радост

—

1 Парка – кожена ескимоска дреха. – Б. пр.

2 Чинукското наречие на индианските племена е било разпространено в северозападните райони на САЩ и Западна Канада. – Б. пр.

на живота. Глупак е шаманът, зъл е изборът, който е направил. Това нещо няма да бъде. Тя се усмихна и каза.

– Не е благ животът и по много причини. Първо, направи той нас двамата единия бял, а другия червен, това е лошо. После, събра той пътеките ни, а сега отново ги разделя. И не можем ние да направим нищо. Преди, когато веднъж пак бяха сърдити боговете, дойдоха в лагера твои братя. Трима бяха те, големи мъже и бели. И казаха те, че това нещо няма да бъде. Но умряха те бързо и нещото беше.

Хичкок кимна, че е чул, обърна се и повиши глас.

– Слушайте, момчета. Някакви щуротии стават там в лагера на индианците, готвят се да убият Сипсу. Какво ще кажете?

Верц погледна Хоуз, Хоуз върна погледа му, но и двамата не казаха

нищо. Зигмунд наведе глава и погали овчарското куче, свило се между краката му. Той беше довел Шеп със себе си и много държеше на него. Всъщност, едно момиче, което непрекъснато занимаваше мислите му и чийто портрет в медальончето на гърдите му често го караше да пее, му беше дало кучето заедно с благословията си, когато те се бяха целунали за сбогом и той пое митарствата си в Севера.

– Какво ще кажете? – повтори Хичкок.

– Може да не е толкова сериозно – отговори Хоуз отмерено. – Сигурно това са само женски приказки.

– Не е там работата! – Хичкок почувствува как го залива гореща вълна гняв поради тяхното очевидно нежелание да направят нещо. – Въпросът е, ако това е вярно, ние ще го допуснем ли? Какво ще направим?

– Не виждам защо трябва да се бъркаме – каза Верц. – Ако е вярно, значи е вярно и толкоз. Тези хора си имат свои нрави. Такава си е тяхната религия. Всичко това не е наша работа. Нашата работа е да извадим пясъка и после да се измъкнем от тези затънтени места. Тук е само за животни. А и тези червени дяволи не са ли чисто на просто животни? Освен това, ако се намесим, ще се поставим в много неизгодно положение.

– И аз така мисля – намеси се Хоуз. – Ние четиримата сме тук сами, на триста мили от Юкон или от друго бяло лице. Какво можем да направим против петдесетина индианци? Ако се скараме с тях, ще трябва да офейкаме, ако се сбием, ще бъдем пометени. Освен това попаднахме на богата жила и, „слава богу“, вие не знам, но аз няма да я оставя току-така.

– Аз съм на същото мнение – добави Верц.

Хичкок се обърна към Зигмунд, който тихо пееше

След година, след година, щом настъпи есен, пак ще се завърна..

– Ами, така стоят нещата, Хичкок – каза той най-сетне. – Аз съм с останалите. Ако тези петдесет-шестдесет червенокожи са решили да убият момичето... е какво, ние не сме криви. Ще връхлетят върху нас и ще ни изтребят. И каква ще е ползата? Момичето пак ще е в ръцете им. Няма смисъл да се върви против обичаите на хората, освен ако силата не е в теб.

– Но силата е в нас! – прекъсна го Хичкок. – Четирима бели струват колкото сто пъти повече червени. Помислете и за момичето!

Зигмунд погали кучето замислено.

– Та аз именно за момичето мисля. Очите ѝ са сини като лятно

небе, смехът ѝ е като лятно море, косите ѝ са жълти като моите, сплетени са на плитки, дебели като мъжка ръка. Тя ме чака – там, в по-добрите земи. Тя ме е чакала дълго. А сега богатството ми е почти в ръцете и аз няма да го захвърля.

– И срамно ще ми бъде да погледна в сините очи на момичето и да си спомня за черните очи на другото, чиято кръв е по ръцете ми – подигра го Хичкок.

Зигмунд поклати глава.

– Няма да ме ядосаш, Хичкок. Няма да ме накараш да върша шури неща, защото ти си шур. От мен се иска да дам мнение спокойно и делово, в края на краищата става дума за факти. Не съм дошъл тук току-така. Нещо повече, не ни е възможно дори да вдигнем ръка. Щом положението е такова, жалко за момичето и толкоз. Тия хора вършат подобни неща от хиляди, хиляди години, и сега ще го сторят, ще го вършат и в бъдеще. Освен това те не са като нас. Не е като нас и момичето. Не, не, аз съм на мнението на Верц и Хоуз и...

В този момент кучетата заръмжаха и се събраха на куп. Зигмунд спря да говори и се заслуша в хруптенето на много снегоходки. В светлината на огъня гордо закрачиха индианец след индианец – високи и мрачни, облечени в кожи и мълчаливи. Сенките им танцуваха чудато върху снега. Един от тях, шаманът, заговори гърлено на Сипсу. Лицето му беше покрито с дивашки рисунки на петна, раменете – наметнати с вълча кожа, като жестоката муцуна с блестящи зъби беше нагласена върху главата му. Златотърсачите не се обадиха. Сипсу стана и нахлузи снегоходките.

– Сбогом, о, мъж – каза тя на Хичкок.

Мъжът, който седеше до нея на шейната, не направи никакъв знак, дори не вдигна глава. Индианците се изнизиха в бялата от снега гора.

За разлика от много други мъже умението на Хичкок да се приспособява никога не му беше подсказало изгодата от временни връзки с жени на Севера. Широкият му космополитизъм никога не беше го подбудил да влезе в брак с дъщеря на земята. Ако се беше стигнало до там, жизнената му философия нямаше да бъде пречка. Но просто дотам не беше се стигало.

Сипсу? Той получаваше удоволствие да побъбри с нея край лагерния огън, но не като мъж, който знае, че е мъж, пък тя жена, а както се бъбри с дете, както човек с неговата натура непременно прави, ако не за друго, то поне за да разнообрази скуката на безрадостното съществуване. Това беше всичко. Но в жилите му течеше гореща кръв, която го

тласкаше към рицарство, въпреки потеклото му на янки и възпитанието му в Нова Англия. Беше устроен така, че материалната страна на живота често му се струваше безсмислена, противоречеше на по-дълбоките му импулси.

Хичкок седеше мълчаливо, главата му бе наведена надолу, а в него бушуваше някаква органична мощ – по-силна от него, силна като расата му. Верц и Хоуз го поглеждаха от време на време накриво, в държанието им се чувствуваше слаба, но забележима боязън. Зигмунд изпитваше същото. Хичкок беше як, силата му им беше правила впечатление в много епизоди от пълния им с опасности живот. Затова сега в държането им имаше и любопитство, и страхопочитание. Затова искаха да знаят какво ще бъде поведението му, когато се стигне до дела.

Но мълчанието му продължи дълго. Огънят беше почти изгаснал, когато Верц се протегна, прозя се и реши, че е време да ляга. Едва сега Хичкок се изправи в целия си ръст.

– Да изпрати бог душите ви в най-дълбоките бездни на ада, жалки страхливци! Нямам вече нищо общо с вас! – Той каза това доста спокойно, но силата му прозираше във всяка сричка, а всяка нотка на гласа му издаваше решителност. – Хайде – продължи той, – разтваряйте кесиите. Собственик съм на четвърт от печалбите от участъка, вижда се от договора ни. От опитните промивки в торбата има двадесет и пет-тридесет унции злато. Донесете взните! Сега ще делим. А ти, Зигмунд притегли ми една четвърт от храната и я постави настрана. Четири от кучетата са мои, искам още четири. За тях ще ви дам моя дял от лагерните съоръжения и обзавеждането на мината. Към него ще прибавя своите шест или седем унции злато и резервната ловна пушка с мунициите. Какво ще кажете? Тримата мъже се отделиха и обсъдиха предложението. Когато се върнаха, заговориха Зигмунд.

– Ще делим честно, Хичкок. Ти ще получиш своята I твъртина от всичко – нито повече, нито по-малко. Ако искаш приеми, ако не щеш, недей. Но на нас кучетата ни трябват колкото и на тебе, така че ти ще получиш четири и нищо повече. А щом не искаш да вземеш своя дял от снаряженията.. това си е твоя работа. Ако искаш – вземи си го, ако не – остави го.

– Буквата на закона – присяга се Хичкок. – Продължавай! Искам. И побързай! Искам час по-скоро да се измъкна от този лагер и да се отърва от такава папlach.

Дележът бе извършен без повече коментарии. Хичкок завърза осъдното си имущество на една от шейните, примамил четири кучета и ги

впрегна. Полагаемата му се част от снаряженията и оборудването не докосна, но хвърли на шейната пет-шест хамута за кучета и с поглед предизвика мъжете да се намесят. Те обаче само свиха рамене и го следяха с очи, докато изчезна в гората.

Един мъж пълзеше по корем в снега. От двете му страни се издигаха лагерни жилища от лосови кожи. От време на време някое злочесто куче започваше да вие или изръмжаваше злобно против съседа си. Веднъж едно от тях се приближи до пълзящия човек, но той се вцепени. Кучето приближи и подуши, приближи още, докато носът му не докосна странния предмет, който не се намираше там, когато падна тъмнината. Тогава Хичкок, защото това беше Хичкок, рязко се изправи и хвана с гола ръка косматата шия на животното. А кучето разбра, че с тези стискащи лапи е дошла смъртта му, и когато мъжът продължи пътя си, то остана под звездите с пречупена шия.

По такъв начин Хичкок стигна до жилището на вожда. Дълго лежа в снега отвън, прислушваше се в гласовете на хората вътре и се мъчеше да определи къде е Сипсу. Очевидно в палатката имаше много хора, а ако се съдеше по гласовете им, те бяха твърде възбудени.

Накрая чу гласа на момичето и допълзя до там, така че ги делеше само лосовата кожа. После разри снега и бавно провря главата и раменете си отдолу. Щом топлият въздух отвътре го удари в лицето, спря и зачака, краката и по-голямата част от тялото му все още бяха отвън. Не можа да види нищо, не посмя и да вдигне глава. От едната му страна имаше вързоп в кожа. Можеше да го подуши, но все пак, за да бъде сигурен, го опипа внимателно. От другата страна лицето му едва се докосваше до кожена дреха и той знаеше, че там има човек. Това трябваше да бъде Сипсу. Би желал тя пак да заговори, но реши да рискува.

Той чу как вождът и шаманът говореха на висок глас, а в другия ъгъл някакво гладно дете хленчеше пред заспиване. Извъртя се на една страна, внимателно вдигна глава, все още едва докосвайки кожената дреха. Заслуша се в дишането. То беше женско, ще опита.

Хичкок натисна леко, но настойчиво страната на тялото, усети как то трепна от допира. Отново зачака. След малко една проучваща ръка се плъзна по главата му и спря в къдрите. В следващия миг ръката обърна внимателно лицето му нагоре и той гледаше в очите на Сипсу.

Тя запази самообладание. Небрежно измени положението на тялото си, облегна лакет върху вързоп в кожата, подпря се на него с цяло тяло, оправя парката си. И той остана изцяло закрит. После все тъй небрежно тя се наведе към него, така че той можеше да диша между ръката и

гърдите ѝ, наведе глава и ухото ѝ леко докосна устните му.

– Когато настане време, върви! – прошепна той. – Вън от жилището, по снега надолу по вятъра, до боровете при завоя на рекичката. Там ще намериш моите кучета и шейната,! стегнати за път. Тази нощ ще стигнем до Юкон и тъй като трябва да бързаме, хвани колкото можеш кучета за врата и ги докарай до завоя на рекичката.

Сипсу поклати глава в знак на несъгласие. А очите светнаха от радост, тя се гордееше, че този мъж проявява към нея такава разположеност. Но и тя, както всички жени от расата ѝ, беше родена, за да се подчинява на мъжката воля, Хичкок повтори властно „Върви!“ и макар че тя не отговори! той знаеше, че желанието му е закон.

– Недей слага хамути на кучетата – добави той, готвейки се да си тръгне. – Ще чакам. Но не губи време. Денят гони нощта и не се бави заради човек.

След половин час, като тупаше крак в крак и размахваше ръце край шейната, той я видя да идва с по едно озъбено куче във всяка ръка. С приближаването им собствените му животни станаха по-агресивни и той ги угости с дръжката на камшика си, докато утихнаха. До лагера той се беше добрал, като вървеше срещу вятъра, и сега имаше само една опасност шумът да издаде присъствието му.

– Впрегни ги откъм шейната – каза той, щом тя надяна хамутите на двете кучета. – Искам моите водачи отпред.

Обаче когато тя стори това, изместените животни се нахвърлиха върху чуждите. Въпреки че Хичкок се спусна срещу тях, хванал пушката за цевта, вдигна се невероятен шум, който премина над заспалия лагер.

– Сега ще имаме кучета в изобилие – отбеляза той мрачно и измъкна от вързаните върху шейната вещи една брадва. – Връзвай тези, които ти хвърля и не забравяй за впряга.

Той пристъпи напред и зачака между два бора. Кучета от лагера раздираха нощната тишина със силния си лай и той следеше кога ще дойдат. Тъмно, бързо растящо петно се очерта върху матовобялата снежна шир. Това беше първото куче то се движеше на скокове и по маниера на вълците с лай сочеше посоката на братята си. Хичкок стоеше в сянката. Когато то скочи край него, той протегна ръка, хвана предните му крака във въздуха и го завъртя към земята. После му нанесе отмерен удар между ушите и го хвърли на Сипсу. Докато тя затягаше хамута, той пазеше с брадва в ръка прохода между дърветата. Не след дълго вълна от космати тела, бели зъби и блестящи очи се надигна и замръзна

точно извън обсега на ръцете му. Сипсу работеше бързо. Когато свърши, той направи скок напред, хвана и зашемети второ куче и го хвърли към нея. Това се повтори още три пъти и щом в шейната бяха впрегнати десет зъбещи се кучета, той извика „Стига!“

Но в този момент един пъргав млад индианец, първият от племето, започна да гази през кучетата, нанасяйки удари наляво и надясно и се опита да мине през прохода. Прикладът на пушката на Хичкок го свали на колене, после той се смъкна странешком. Шаманът, който тичаше със силни движения, видя как бе нанесен ударът.

Хичкок извика на Сипсу да потегля. При острия ѝ вик влудените животни тръгнаха бързо, шейната подскочи силно и тя едва не падна от нея. Силите очевидно бяха сърдити на шамана, защото в този момент го поставиха точно на пътя на шейната. Водачът на впряга настъпи снегоходките на шамана и го спъна. Цялата шейна мина през него с тъп удар. Той обаче се изправи бързо на крака и нещата през тази нощ можеха да свършат другояче, ако Сипсу не замахна с дългия камшик и не му нанесе по очите удар, който го заслепи. Хичкок, който бързаше да настигне шейната, се сблъска с него, докато той се олюляваше от болка между оставените от шейната дири. После, когато този първобитен теолог се върна в жилището на вожда, той беше изпълнен с повече мъдрост по въпроса колко ефикасни са юмуците на белите хора.

– Измъквайте се, готовани! Измъквайте се! Закуската ще е готова, преди да се обуете.

Дейв Верц отметна мечата кожа, седна и се прозя.

Хоуз се протегна, усети, че един мускул на ръката му се е схванал и го разтри сънливо.

– Къде ли е спал Хичкок снощи? – каза той и протегна ръка за мокасините си. Те бяха замръзнали и той внимателно пристъпи по чорапи до огъня, за да ги размрази. – Добре, че си отиде – добави той, – макар че беше страшно добър работник.

– Ъ-хъ. Много властен. Това му беше лошото. Да му мисли Сипсу. Смяташ ли, че много я обичаше?

– Едва ли! Просто принципи. Нищо повече. Според него не беше право... и разбира се, че не е, но това не е причина Да се бъркаме, та да ни изхвърлят оттатък хребетите, преди да сме свършили.

– Принципите са си принципи, те са добри на мястото си, но най-добре е да ги оставиш в къщи, щом си тръгнал за Аляска. Нали? – Верц беше дошъл при другаря си и двамата се мъчеха да размразят

вкочанелите мокасина. – Мислиш ли, че трябваше да се намесим?

Зигмунд поклати глава. Той беше зает. В кафеничето се надигаше слой пяна с цвят на шоколад, а беконът трябваше да се обърне. Освен това той мислеше за момичето с очи като лятно море и си тананикаше.

Другарите му се позасмяха и престанаха да говорят. Минаваше седем, но до разсъмване оставаха три часа. Северното сияние бе изчезнало от небето и лагерът представляваше оазис от светлина в центъра на пълен мрак. В тази светлина фигурите на тримата мъже се очертаваха ясно. Поощрен от тишината, Зигмунд повиши глас и подхвана последната строфа от старата песен.

След година, след година, шом настъпи есен.,.

Нощта бе разцепена от тряска на залп пушечни изстрели. Хоуз въздъхна, направи опит да се изправи и рухна на земята. Верц се повали на лакет, главата му увисна. Той се задави, от устата му потече тъмна струя. А Зигмунд, златокосият, песента още напираше в гърлото му, вдигна ръце и падна тежко в огъня. ! Очите на шамана бяха в синини, настроението му не беше, най-добро. Скара се с вожда за пушката на Верц, от останалия в торбата фасул взе повече, отколкото му се полагаше. ! Освен това обсеби мечата кожа, с което предизвика недоволство у съплеменниците си. Накрая се опита да убие кучето на Зигмунд – това, което му бе дало момичето, – но кучето избяга, а сам той падна в изкопа и изкълчи рамото си. След като плячкосаха лагера, индианците се върнаха в жилищата си и жените им изпитаха много радост. Освен това объркало стадо лосове премина през южния хребет и попадна пред ловците, така че шаманът се сдоби с още по-голяма слава и хората си шепнеха, че той се съветва направо с боговете. По-късно, когато всички си отидоха, овчарското куче допълзя до изоставения лагер и ви цяла нощ и цял ден за мъртВИТЕ . После то изчезна, но не изминаха много години и индианските ловци забелязаха промени в породата на горските вълци. Някои от тях вече имаха светли петна и разнообразни други белези, каквито никой вълк не бе имал преди.

КРАЙ

Jack London

Източник: <http://dubina.dir.bg>
Сканиране и обработка: Сергей Дубина

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2176>]